

Banking Activities in the Republic of Uzbekistan

Majidova Muqaddas Ozod qizi

Bukhara State University Student of the Faculty of Economics and Tourism

Abstract: This scientific article analyzes the formation and development stages of the banking system in the Republic of Uzbekistan, as well as the role and importance of banks in the national economy. The main financial indicators of the banking sector, including assets, loan portfolio, deposits, and capital, are studied based on statistical data. In addition, the problems, reforms, and future development prospects of the banking system are discussed. The results of the study show that the banking system is an important factor in ensuring economic growth.

Keywords: banking system, commercial banks, Central Bank, credit, deposits, capital, financial market, digital banking.

O'zbekiston Respublikasida banklar faoliyati

Majitova Muqaddas Ozod qizi

Buxoro davlat universiteti Iqtisodiyot va turizm fakulteti talabasi

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada O'zbekiston Respublikasida bank tizimining shakllanishi, rivojlanish bosqichlari, banklarning iqtisodiyotdagi o'rni va ahamiyati tahlil qilinadi. Bank sektorining asosiy moliyaviy ko'rsatkichlari – aktivlar, kredit portfeli, depozitlar, kapital hajmi statistik ma'lumotlar asosida o'rganiladi. Shuningdek, bank tizimining muammolari, islohotlar va rivojlanish istiqbollari yoritiladi. Tadqiqot natijalari bank tizimining iqtisodiy o'sishdagi muhim omil ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: bank tizimi, tijorat banklari, Markaziy bank, kredit, depozit, kapital, moliya bozori, raqamli bank.

KIRISH

Bank tizimi bozor iqtisodiyotining muhim instituti hisoblanadi. Banklar pul mablag'larini jamlash, ularni taqsimlash, kreditlash va to'lov tizimini tashkil etish orqali

iqtisodiyotning uzluksiz ishlashini ta'minlaydi. Zamonaviy iqtisodiyotda bank sektorining rivojlanishi investitsiya jarayonlari, ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohalarining kengayishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

O'zbekiston Respublikasida mustaqillikdan so'ng bank tizimi tubdan isloh qilindi va bozor iqtisodiyoti talablariga moslashtirildi. Bank sektorini rivojlantirish mamlakatning iqtisodiy strategiyasining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

❖ O'zbekiston Respublikasida bank tizimining shakllanishi:

O'zbekiston bank tizimi mustaqillikdan so'ng sobiq ittifoq bank tizimidan ajralib chiqib, milliy bank tizimi sifatida shakllandi. 1991-yilda Markaziy bank tashkil etildi va tijorat banklari faoliyati yo'lga qo'yildi.

O'zbekiston bank tizimi ikki pog'onali tizimga asoslangan:

O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki

Tijorat banklari (davlat, xususiy va xorijiy kapital ishtirokidagi banklar)

Markaziy bank pul-kredit siyosatini yuritadi, inflyatsiyani nazorat qiladi va bank tizimi barqarorligini ta'minlaydi. Tijorat banklari esa kreditlash, depozitlarni jalb qilish va moliyaviy xizmatlar ko'rsatish bilan shug'ullanadi.

❖ Banklar faoliyatining asosiy funksiyalari:

Tijorat banklari quyidagi asosiy funksiyalarni bajaradi:

1. Kreditlash funksiyasi

Banklar jismoniy va yuridik shaxslarga kredit berish orqali iqtisodiyotni moliyalashtiradi. Kreditlar sanoat, qishloq xo'jaligi, savdo va xizmatlar sohalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

2. Depozitlarni jalb qilish

Aholi va korxonalar mablag'larini depozit sifatida jalb qilish banklarning muhim vazifasidir. Depozitlar bank resurs bazasining asosiy qismini tashkil qiladi.

3. Hisob-kitob va to'lov xizmatlari

Banklar naqd va naqdsiz hisob-kitoblarni amalga oshiradi, elektron to'lov tizimlarini rivojlantiradi.

4. Investitsiya faoliyati

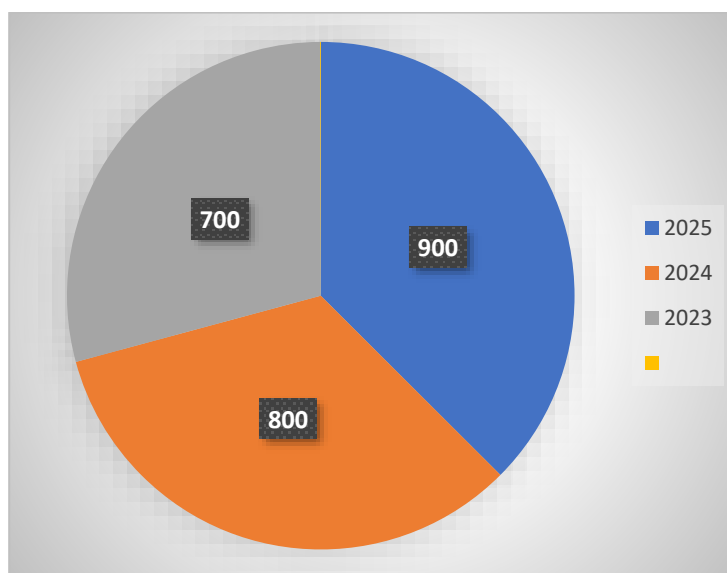
Banklar qimmatli qog'ozlar bilan operatsiyalar olib boradi va investitsiya loyihalarini moliyalashtiradi.

❖ O'zbekiston bank sektorining statistik tahlili:

Bank sektorining asosiy ko'rsatichlari:

Ko'rsatkich	2023-yil (trln so'm)	2024-yil (trln so'm)	2025-yil (trln so'm)
Bank aktivlari	602,3	731,6	863,1
Kredit portfeli	420,5	509,7	581,1
Depozitlar	240,2	283,1	363,7
Bank kapitali	92,4	110,8	131,8

Tahlil: Jadvaldan ko'rinadiki, bank sektorining barcha ko'rsatkichlari yildan-yilga oshib bormoqda. Bu bank tizimining barqaror rivojlanayotganini ko'rsatadi.

Bank aktivlari hajmining o'sishi:

Davlat va xususiy banklar ulushi:

O'zbekiston bank sektorida davlat banklari ustun rol o'ynaydi. 2025-yil holatiga ko'ra:

Davlat banklari aktivlar ulushi – 65 %

Xususiy banklar aktivlar ulushi – 35 %

Davlat banklari asosan yirik investitsiya loyihalarini moliyalashtiradi, xususiy banklar esa kichik va oʻrta biznesni kreditlashda faol ishtirok etadi.

Raqamli bank xizmatlarining rivojlanishi:

Soʻnggi yillarda Oʻzbekistonda raqamli bank xizmatlari jadal rivojlanmoqda. Mobil banking, internet banking, QR toʻlovlar va elektron hamyonlar keng joriy etildi. Bu bank xizmatlaridan foydalanishni soddalashtirdi va moliyaviy inklyuziyani oshirdi.

Bank tizimining muammolari.

Oʻzbekiston bank tizimida quyidagi muammolar mavjud:

- Davlat banklarining yuqori ulushi
- Muammoli kreditlar darajasining mavjudligi
- Moliyaviy savodxonlikning pastligi
- Raqamli xavfsizlik muammolari
- Bank xizmatlarining ayrim hududlarda cheklanganligi

Bank tizimini isloh qilish va istiqbollar.

Oʻzbekiston Respublikasi bank tizimini rivojlantirish strategiyasiga koʻra, quyidagi yoʻnalishlar muhim hisoblanadi:

- Xususiy banklar ulushini oshirish
- Bank sektorini xalqaro standartlarga moslashtirish
- Raqamli bank xizmatlarini kengaytirish
- Kredit bozorini liberallashtirish
- Bank kapitalini mustahkamlash

Banklar faoliyatining iqtisodiyotdagi ahamiyati.

Banklar iqtisodiyotda quyidagi vazifalarni bajaradi:

- Investitsiyalarni moliyalashtirish
- Aholi jamgʻarmalarini iqtisodiyotga jalb qilish

- Kichik biznesni qo'llab quvvatlash
- Pul muomalasini tartibga solish
- Iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash

XULOSA

Tadqiqot natijalariga ko'ra, O'zbekiston bank tizimi so'nggi yillarda jadal rivojlanmoqda. Bank aktivlari, kreditlar va depozitlar hajmining o'sishi bank sektorining iqtisodiyotdagi muhim rolini tasdiqlaydi. Shu bilan birga, bank tizimida islohotlarni davom ettirish, raqamli bank xizmatlarini rivojlantirish va xususiy banklar ulushini oshirish zarur. Bu bank sektorining raqobatbardoshligini oshirishga va mamlakat iqtisodiy rivojlanishini tezlashtirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- 1.O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki statistik ma'lumotlari.
- 2.O'zbekiston Respublikasi "Banklar va bank faoliyati to'g'risida"gi Qonuni.
- 3.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining bank tizimini rivojlantirish bo'yicha farmonlari.
- 4.Iqtisodiyot va moliya fanidan darsliklar (Toshkent, 2020–2024).
- 5.Ilmijurnallar va iqtisodiy tahlil markazlari hisobotlari.

